

FİİLİ HİZMET SÜRESİ ZAMMI UYGULAMASI

(1.1.2020 tarihi itibarıyla güncel liste)

Fiili hizmet süresi zammı, ağır ve yıpratıcı işlerde çalışan sigortalılara yönelik bir düzenlemedir.

“Fiili hizmet süresi zammı” 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 40’inci maddesinde yer alan düzenlemeye dayanmaktadır.

Bu maddeye göre aşağıda belirtilen işyerlerinde ve işlerde bu Yasanın 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentleri kapsamında çalışan sigortalıların prim ödeme gün sayılarına, bu işyerlerinde ve işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için karşılarında gösterilen gün sayıları, fiili hizmet süresi zammı olarak eklenir. 360 günden eksik sürelerle ait fiili hizmet süresi zammı, 360 gün için eklenen fiili hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenecektir. Ayrıca, çalışmanın fiili hizmet süresi zammı kapsamında değerlendirilebilmesi için, tablonun (13) ve (14) numaralı sıralarında belirtilen sigortalılar hariç sigortalının kapsamındaki işyerleri ile birlikte belirtilen işlerde fiilen çalışması ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalması şarttır. Tablonun (10) numaralı sırasında belirtilen sigortalıların, fiili hizmet süresi zammından yararlandırılacakları dönem içinde kalan; yıllık ücretli izin, sıhhi izin, hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil günleri ile eğitim, kurs, iş öncesi ve sonrası hazırlık sürelerinde fiilen çalışma ve söz konusu işlerin risklerine maruz kalma şartı aranmaz. Bu maddeye göre, aşağıdaki bentlerden birden fazlasına dahil olanlar için, en yüksek olan bentten fiili hizmet süresi zammı uygulanır.

Kapsamdaki İşler/İşyerleri		Kapsamdaki Sigortalılar (5510 sayılı Kanun md.40)		Eklenecek Gün Sayısı
1)	Kurşun ve arsenik işleri	1)	Kurşun üretilen galenit, serüzit, anglezit gibi cevherlerin çıkarılmasına ilişkin maden ocağı işlerinde çalışanlar.	
		2)	Kurşunlu madenlerden yahut içinde kurşun bulunan kül, maden köpüğü, kurşun fırın kurumu, üstübeç artığı ve benzeri maddelerden kurşun üretimi için yapılan izabe işlerinde çalışanlar.	60

Kapsamdaki İşler/İşyerleri		Kapsamdaki Sigortalılar (5510 sayılı Kanun md.40)	Eklenecek Gün Sayısı
		3) Antimuan, kalay, bronz ve benzeri maddelerle yapılan kurşun alaşımı işlerinde çalışanlar.	
		4) Kurşun izabe fırınlarının teksif odalarında biriken kuru tozları kaldırma işlerinde çalışanlar.	90
2)	Cam fabrika ve atölyeleri	1) Cam yapımında kullanılan ilkel maddeleri toz haline getirme, eleme, karıştırma ve kurutma işlerinde(bu işleri yapmak üzere tam kapalı odalar içinde otomatik makineli tesisat veya çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar.	
		2) Eritme işlerinde (otomatik besleme fırınlarıyla çalışılmadığı takdirde) çalışanlar.	
		3) Ateşçilik işlerinde çalışanlar.	
		4) Üfleme işlerinde (tamamen otomatik makinelerle yapılmadığı takdirde) çalışanlar.	
		5) Basınçla yapılan cam işlerinde (cam tazyiki işleri) çalışanlar.	
		6) Ayna camı sanatında potalı cam dökümü işlerinde (potalar kalıp masasına mekanik araçlarla taşınmadığı takdirde) çalışanlar.	60
		7) Camı fırın başından alma işlerinde çalışanlar.	
		8) Yayma fırınlarında düzeltme işlerinde çalışanlar.	
		9) Traş işlerinde çalışanlar.	
		10) Asitle hak ve cilalama işlerinde çalışanlar.	
		11) Basınçlı havayla kum püskürten cihazlarla yapılan işlerde (çalışma ortamındaki tozları sağlık için tehlike oluşturmayacak düzeye	

Kapsamdaki İşler/İşyerleri		Kapsamdaki Sigortalılar (5510 sayılı Kanun md.40)		Eklenecek Gün Sayısı
			indiren havalandırma tesisatı bulunmadığı takdirde) çalışanlar.	
		12)	Pota ve taş odalarında görülen işlerde çalışanlar.	
3)	Cıva üretimi işleri sanayii	1)	Cıva izabe fırınlarında görülen işlerde çalışanlar.	
		2)	Elementer cıva bulunan ocaklarda görülen işlerde çalışanlar.	90
4)	Çimento fabrikaları	1)	İlkel maddeleri kırma, ufalama, ezme, eleme ve karıştırma işlerinde çalışanlar.	
		2)	Otomatik fırınlarda pişirme işlerinde çalışanlar.	
		3)	Klinkeri öğütme, eleme, torba ve fiçılara koyma işlerinde (otomatik olarak tozun etrafa yayılmasını önleyici bir düzenleme yapılmadığı takdirde) çalışanlar.	60
5)	Kok fabrikalarıyla termik santraller	1)	Ateşçilik, ocak temizliği, jeneratör, doldurma, boşaltma ve temizleme işlerinde çalışanlar.	
		2)	Kimyasal arıtma işlerinde çalışanlar.	
		3)	Gazın geçtiği cihaz ve boruların onarılması ve temizlenmesi işlerinde çalışanlar.	
		4)	Kok fabrikalarında kömür ve ocak işlerinde çalışanlar.	
		5)	Elektrik enerji üretim santrallerinin kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar.	60
		6)	Termik santrallerle her çeşit buhar kazanlarının kazan dairesindeki ateşçilik, kül ve kömürlerin taşınması işlerinde çalışanlar.	
6)	Alüminyum fabrikaları	1)	Alüminyum oksit üretimi işlerinde çalışanlar.	
		2)	Alüminyum bronz hazırlama işlerinde çalışanlar.	60

Kapsamdaki İşler/İşyerleri		Kapsamdaki Sigortalılar (5510 sayılı Kanun md.40)		Eklenecek Gün Sayısı
		3)	Alüminyum madeni üretimi işlerinde çalışanlar.	
7)	Demir ve çelik fabrikaları	1)	Demir izabe fabrikalarında cevherin demire çevrilmesi işleriyle boru fabrikalarının fırın ve döküm dairelerinde yapılan işlerinde çalışanlar.	
		2)	Çelikhanelerin çelik yapılan fırınlarıyla bunların teferruat ve eklentilerinden olan ikinci derecedeki fırınlarda ve konvertörlerde yapılan işlerinde çalışanlar.	
		3)	Sıvı haldeki demir ve çeliğin tesisat ve teçhizatla veya mekanik olarak taşınmasına ilişkin işlerde çalışanlar.	90
		4)	Sıcak veya sıvı haldeki cürufun taşınması ve işlenmesi işlerinde çalışanlar.	
		5)	Haddehanelerde (soğuk demirle çalışılan haddehaneler hariç), fırınlarda, hadde serilerinde, haddehaneyi kızgın veya sıvıçelik yahut demirle besleyen tesisat ve araçlarla görülen işlerle kızgın halde olan yarı mamul parçaların kesilmesi ve hazırlanması işlerinde çalışanlar.	
8)	Döküm fabrikaları	1)	Döküm kalıp ve maçalarının yapılması ve döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar.	
		2)	Döküm şarjının hazırlanması ve her çeşit maden eritme (izabe) fırınlarının döküme hazır duruma getirilmesi işlerinde çalışanlar.	60
		3)	Maden eritme ve dökme işlerinde çalışanlar.	
9)	Asit üretimi yapan fabrika ve atölyeler	1)	Asit için hammaddelerin hazırlanması işlerinde çalışanlar.	
		2)	Asidin yapılma safhalarındaki işlerinde çalışanlar.	90

Kapsamdaki İşler/İşyerleri		Kapsamdaki Sigortalılar (5510 sayılı Kanun md.40)	Eklenecek Gün Sayısı
		3) Baca gazlarından asit elde edilmesi işlerinde çalışanlar.	
10)	Yeraltı işleri	Maden ocakları (elementer cıva bulunduğu saptanan cıva maden ocakları hariç), kanalizasyon ve tünel yapımı gibi yer altında yapılan işlerde çalışanlar.	180
11)	Radyoaktif ve radyoiyonizan maddelerle yapılan işler	Doğal ve yapay radyoaktif, radyoiyonizan maddeler veya bütün diğer korpüsküler emanasyon kaynakları ile yapılan işlerde çalışanlar.	90
12)	Su altında veya su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işler	1) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 20-35 metreye kadar derinlik veya 2-3,5 kg/cm ² basınçta yapılan işlerde çalışanlar.	60
		2) Su altında basınçlı hava içinde çalışmayı gerektiren işlerden 35-40 (40 hariç) m. derinlik veya 3,5-4 (3,5 hariç) kg/cm ² basınçta yapılan işlerde çalışanlar.	90
		3) Dalgıçlık işinde çalışanlar.	
13)	Türk Silahlı Kuvvetlerinde	Subay, yedek subay, astsubay, uzman jandarma ve uzman erbaşlar.	90
14)	Emniyet ve polis mesleğinde, Milli İstihbarat Teşkilatında	Asaleti onaylanmış olmak şartıyla adaylıkta geçirilen süreler dahil polis, komiser yardımcısı, komiser, baş komiser, emniyet amiri, emniyet müdürleri ile bu ve daha yukarı maaş ve derecelerdeki emniyet mensupları, Milli İstihbarat Teşkilatı mensupları.	90
15)	İtfaiye veya yangın söndürme işleri	Yangın söndürme işlerinde çalışanlar.	60
16)	Basın ve gazetecilik mesleğinde	Basın Kartı Yönetmeliğine göre basın kartı sahibi olmak suretiyle fiilen çalışanlar.	90

Kapsamdaki İşler/İşyerleri		Kapsamdaki Sigortalılar (5510 sayılı Kanun md.40)	Eklenecek Gün Sayısı
17)	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu	Basın Kartı Yönetmeliğine göre basın kartı sahibi olmak suretiyle; Türkiye Radyo Televizyon Kurumunda haber hizmetinde fiilen çalışanlar.	90
18)	Türkiye Büyük Millet Meclisi	Yasama organı üyeleri ile dışardan atanan bakanlar.	90
19)	(Ek: 15/8/2017-KHK-694/153 md.) Ceza infaz kurumlarında	Ceza infaz kurumu müdürü, idare memuru, infaz ve koruma baş memuru, infaz ve koruma memuru unvanlı kadrolarda bulunanlar ile Adalet Bakanlığı taşra teşkilatına tahsisli kadro veya pozisyonlarda bulunup ceza infaz kurumlarında görev yapan ve ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklularla bilfiil irtibat içinde olan diğer görevliler,	90
20)	(Ek: 7146 sayılı Kanun /md.11.) İnsan sağlığına ilişkin işler	11/4/1928 tarihli ve 1219 sayılı Kanun, 25/2/1954 tarihli ve 6283 sayılı Hemşirelik Kanunu ve 18/12/1953 tarihli ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun kapsamında sağlık meslek mensubu sayılan ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışanlar. (Bkz. SGK'nın 3/9/2018 tarihli ve 66325124-24-201.99- E.11154977 sayılı yazısı)	60

Diğer taraftan, yukarıda belirtilen şekilde hesaplanan fiili hizmet süresi zammı, yukarıdaki tablonun (13) ve (14) numaralı sırasında yer alan sigortalılar için sekiz, diğer sigortalılar için beş yılı geçmemek üzere uzun vadeli sigorta kolları uygulamasında prim ödeme gün sayısına eklenecektir. Bu sürelerin, üç yılı geçmemek üzere yarısı emeklilik yaş hadlerinden indirilecektir. Tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalılar için süre sınırı uygulanmayacaktır. Öte yandan, yaş haddi indiriminden yararlanabilmek için ölüm ve maluliyet halleri hariç tablonun (10) numaralı sırasında yer alan sigortalıların en az 1800 gün, diğer sıralarda yer alan sigortalıların ise en az 3600 gün belirtilen işyeri ve işlerde çalışmış olmaları şarttır.

Aynı maddede, bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar da Kurumun önerisi üzerine Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlere istinaden Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca çıkarılan Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulamasının Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik, 27.09.2008 tarih ve 27010 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelikte; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda öngörülen fiili hizmet süresi zammı uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.

Fiili hizmet süresi zammı, yararlanmaya hak kazanan sigortalılar için 5510 sayılı Kanunun yürürlük tarihinden sonra Kanunda belirtilen işyeri ve/veya işlerde geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için;

60 gün eklenecekse (FHSZ kapsamında çalışılan gün sayısı x 60/360),

90 gün eklenecekse (FHSZ kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,25),

180 gün eklenecekse (FHSZ kapsamında çalışılan gün sayısı x 0,50),

formülü uygulanarak hesaplanmaktadır.

Sigortalının işyeri türüne istinaden Kanunda yapılan ayrıma göre prim ödeme gün sayılarına eklenecek fiili hizmet süresi zammında bazı süre sınırlamaları da getirilmiştir.

5510 sayılı Kanunda öngörülen fiili hizmet süresi zammının yarısı üç yılı geçmemek üzere diğer bazı şartları taşımaları halinde Kanunda yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen emeklilik yaş hadlerinden indirilmektedir. Ancak, yaş haddi indirimindeki süre sınırı yer altı işlerinde çalışanlar için uygulanmaz.

Sigortalıların farklı fiili hizmet süresi zammına tabi işyerinde çalışması halinde, yaş haddinden indirim yapılması için gerekli olan 3600 günün tespitinde tüm işyerlerinde geçen hizmetler dikkate alınır. Ancak, yapılacak yaş indirimine esas fiili hizmet süresi zammı hesaplanırken, yeraltı işyerlerindeki süreler ile diğerleri ayrı olarak değerlendirilir.